

ВІДГУК

**офіційного опонента – доктора юридичних наук, професорки Чорної
Вікторії Григорівни на дисертацію Митошопу Владислава
Володимировича «Державно-правове регулювання екологічної політики
США та України», подану на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора
філософії у галузі знань 081 «Право»**

за спеціальністю 081 «Право»

Актуальність теми дисертації. Дисертаційне дослідження Митошопу Владислава Володимировича на тему «Державно-правове регулювання екологічної політики США та України» присвячено актуальним питанням, враховуючи реалії сьогодення. Триваючі в Україні військові дії потребують переосмислення питань державно-правового регулювання екологічної політики України. Актуальності дослідження даної теми додає і динамічність розвитку законодавства, в тому числі непоодинокі зміни та доповнення до нормативних документів, які регламентують діяльність органів державної влади з цих питань. Зважаючи на вказане вище, тема дослідження Митошопу В.В., яка присвячена питанням державно-правового регулювання екологічної політики США та України, є актуальною.

Автор обрав об'єктом дослідження суспільні відносини, які визначають правила взаємодії людини і природи.

Мета дисертаційної роботи полягає у тому, щоб на основі аналізу теоретико-методологічних засад, вітчизняних та зарубіжних правових норм і практики їх застосування, узагальнення сучасних наукових досліджень розкрити теоретичні засади та сутність державно-правового регулювання екологічної політики США та України, окреслити проблематику та надати пропозиції щодо шляхів удосконалення нормативного регулювання у вітчизняному законодавстві.

Предметом дослідження є правове регулювання діяльності суб'єктів владних повноважень у правовідносинах в сфері захисту довкілля.

З урахуванням об'єкту і предмету дослідження для досягнення його мети, автором сформульовано наукові задачі, які й обумовили структуру роботи та надали можливість дисертанту дійти системних висновків при визначенні результатів і обґрунтуванні низки нових положень, які мають важливе значення для юридичної науки і практики.

Нормативну та емпіричну основу дослідження становлять Конституція України, закони України, нормативні Уряду України, підзаконні нормативно-правові акти і статистична інформація, міжнародно-правові акти, екологічні закони США тощо.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації та їх новизна. Ознайомлення зі змістом дослідження дозволяє констатувати належну ступінь обґрунтованості наукових положень і рекомендацій, які містить дисертація, їх достовірність, оригінальність, відповідність встановленим вимогам. Такий висновок сформований на основі проведеного дисертантом наукового узагальнення та критичного аналізу широкого масиву нормативних актів національного законодавства, а також міжнародного досвіду, положень американського законодавства.

Автором чітко викладено зміст анотації, у вступі дисертаційного дослідження обґрунтовується актуальність теми, визначаються об'єкт, предмет, мета і основні завдання дослідження, наукова новизна одержаних результатів, характеризується методологічна і науково-теоретична основа роботи, теоретичне і практичне значення результатів дослідження, виокремлюються положення щодо їх апробації. Усі розділи, підрозділи та інші структурні частини роботи підпорядковані одній, чітко визначеній меті, що деталізується конкретними завданнями, сформульованими автором.

Вірно обрана методологія наукового аналізу дозволила автору дисертації сформувати структуру роботи, ретельно опрацювати доктринальні та нормативні джерела, сформулювати логічні і перспективні для науковців та практиків висновки і рекомендації.

Достовірність отриманих положень і висновків та обґрунтованість запропонованих пропозицій досягнута завдяки застосуванню системного підходу, що дозволило сформулювати діалектику наукового пошуку, його структуру, обсяг і межі аналітико-юридичних напрацювань.

Методологію дослідження також забезпечують і конкретно-наукові методи, характерні для робіт юридичного спрямування. Достовірність і обґрунтованість сформульованих висновків і пропозицій щодо змін до законодавства забезпечуються результатами критичного аналізу як чинного законодавства України, так і нормативно-правових актів США у сфері охорони довкілля.

Схвальної оцінки заслуговує також намагання дисертанта працювати на різних рівнях дослідження - від фундаментального до науково-прикладного. Кількість та якість використаних матеріалів, ґрунтовність їх аналізу є підставою забезпечення достатнього рівня достовірності та обґрунтованості отриманих результатів дисертаційної праці. Належну фундаментальність проведеного дослідження забезпечило, крім усього іншого, висвітлення відповідного історичного та зарубіжного законодавчого досвіду на рівні окремих підрозділів дисертації.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Робота над дисертацією проводилася відповідно до Конституції України, Кодексу України про адміністративні правопорушення, Закону України від 28 лютого 2019 року № 2697-VIII «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року», Закону України від 25.06.1991 № 1264-XII «Про охорону навколишнього природного середовища» та ін.

Наукова новизна результатів дисертаційного дослідження. Результатам дисертаційного дослідження Митошоп В.В. притаманний належний рівень наукової новизни. Дисертант здійснив цілісний, комплексний, системний аналіз проблем і при цьому положення з різним ступенем наукової новизни містяться в кожному з розділів дисертації.

Слід відзначити, що у дослідженні автором поставлено перед собою нерозроблені раніше задачі, розв'язання яких дозволило одержати нові наукові результати і виробити ряд пропозицій. На основі опрацювання значного обсягу наукового та практичного матеріалу сформульовано низку висновків, які мають наукову новизну та належним чином обґрунтовані.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що дисертація є одним із перших комплексних досліджень державно-правового регулювання екологічної політики США та України.

Дисертантом опрацьована значна кількість наукових робіт з обраної теми, а також великий масив нормативно-правових джерел, що забезпечило високий науковий рівень даного дисертаційного дослідження, - список використаних джерел містить 462 найменувань.

У висновках автором за результатами проведеного дослідження викладено найбільш важливі науково-теоретичні та практичні положення, які повно відображають зміст дисертаційного дослідження, результати використання різних методологічних прийомів дослідження, авторські ідеї, які засновані на дослідженому емпіричному матеріалі.

Вказане вище свідчить про те, що дисертаційна робота є комплексною науковою працею, що підготовлена автором самостійно і має завершений характер.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається із основної частини (вступу, трьох розділів, що об'єднують 8 підрозділів, висновків), списку використаних джерел. Загальний обсяг дисертації становить 254 сторінок, з яких 177 сторінки основного тексту.

Структура роботи відповідає меті та завданням дослідження, дозволяє здійснити теоретичне узагальнення і вирішення поставлених автором наукових завдань. Структура дисертації, яка характеризується цілісністю й логічною послідовністю, свідчить з про системність представленого дослідження.

Практичне значення отриманих результатів достатньою мірою висвітлене у дисертації. Головним чином практичне значення здобутих

результатів полягає в можливості їх використання у *правотворчій діяльності* для вдосконалення норм екологічного законодавства України; *правозастосовчій діяльності* щодо вдосконалення діяльності (практичної складової) органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у сфері захисту довкілля; *навчальному процесі* – під час викладання навчальних дисциплін «Екологічне право України», «Адміністративне право», «Основи управління держави», «Конституційне право зарубіжних країн», «Теорія держави та права», «Прецедентне право», «Публічне управління та адміністрування», а також під час підготовки підручників і навчальних посібників із зазначених та інших навчальних дисциплін (акт впровадження Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара від 07.05.2025 №060/2); *науково-дослідній сфері* для подальшого вивчення актуальних проблем державно-правового регулювання екологічної політики США та України (акт впровадження Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара від 07.05.2025 №060/1).

Наукові публікації Митошоп В.В. Основні наукові положення та результати дисертаційного дослідження висвітлено дисертантом у 10 наукових працях, з них 6 наукових статей, опублікованих у фахових виданнях України, 1 наукова стаття у виданні країни, яка є членом Організація європейського економічного співробітництва, та у 3 матеріалах і тезах доповідей на наукових міжнародних конференціях.

Наукові положення, висновки дисертації, пропозиції та результати належним чином апробовані і доступні широкому загалу, будучи опублікованими у статтях, тезах виступів на конференціях.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації. У цілому позитивно оцінюючи дослідження Митошоп В.В., відзначаючи його теоретичне та практичне значення, слід констатувати, що як і будь-яке інше дисертаційне дослідження, робота містить окремі дискусійні положення, які потребують додаткових пояснень під час публічного захисту:

1. Автор не приділив уваги ролі місцевих органів влади та органів самоврядування у реалізації екологічної політики, хоча у США та Україні саме на регіональному рівні реалізується значна частина екологічних заходів. Із врахуванням зазначеного доцільно було належним чином відобразити сутність децентралізованих механізмів та взаємодії різних рівнів влади, що підвищить ефективність дотримання вимоги комплексності розумінні системи екологічної політики;

2. В межах рецензованого дослідження дисертант обмежив аналіз правових механізмів здебільшого конституційно-правовими та міжнародно-правовими аспектами, приділивши недостатньо уваги адміністративно-правовим механізмам контролю, моніторингу, притягнення до відповідальності за екологічні правопорушення;

3. У дисертації не розглядається вплив судової практики на формування та реалізацію екологічної політики, що є важливим для обох правових систем. Особливої актуальності набуває дослідження діяльності адміністративних та екологічних судів у США, судових прецедентів, які формують екологічну політику через механізм правозастосування. Відсутність такого аналізу звужує практико-орієнтований характер дослідження;

4. Дисертант зосередився переважно на правовому аспекті екологічної політики, проте сучасний стан екологічного регулювання потребує застосування міждисциплінарного підходу, що включає економічні, соціологічні, екологічні та управлінські знання. Відсутність комплексного аналізу взаємозв'язку права з екологічною економікою, екологічною етикою, технологіями «зеленої енергетики» та сталого розвитку обмежує глибину дослідження та звужує перспективи практичного застосування отриманих висновків у контексті сучасних викликів.

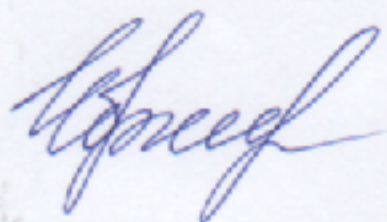
Разом з тим, висловлені зауваження та побажання є рекомендаційними і в цілому не впливають на загальну позитивну оцінку виконаного дисертаційного дослідження, але спонукають до наукової дискусії.

Висновок щодо відповідності дисертації встановленим вимогам.
Представлена на рецензування дисертація Митошоп Владислава Володимировича на тему «Державно-правове регулювання екологічної політики США та України» є самостійним комплексним дослідженням високого науково-теоретичного та практичного рівня, яке виконано дисертантом самостійно, має аргументовані положення наукової новизни, відповідає вимогам, передбаченим Порядком підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44

З огляду на викладене, автор дисертації - Митошоп Владислав Володимирович – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Офіційний опонент:

**доктор юридичних наук, професорка,
кафедри публічного та міжнародного права,
Київського національного економічного
університету ім. Вадима Гетьмана**

 Чорна В.Г.

